

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി സമ്പ്രശ്നസംഹൃഷ്ടോ വിപ്രാണാം രൗമഹർഷണിഃ |
പ്രതിപൂജ്യ വചസ്തേഷാം പ്രവക്തുമുപചക്രമേ || 1 ||

സൂത ഉവാച

യം പ്രവ്രജന്തമനുപേതമപേതകൃത്യം
ദ്വൈപായനോ വിരഹകാതര ആജുഹാവ |
പുത്രേതി തന്മയതയാ തരവോഭിനേദു -
സ്തം സർവഭൂതഹൃദയം മുനിമാനതോഽസ്മി || 2 ||

യഃ സ്വാനുഭാവമഖിലശ്രുതിസാരമേക -

മധ്യാത്മദീപമതിതിതീർഷ്താം തമോഽന്ധം |
സംസാരിണാം കരുണയാഽഹ പുരാണഗുഹ്യം
തം വ്യാസസുനുമുപയാമി ഗുരും മുനീനാം || 3 ||

നാരായണം നമസ്കൃത്യ നരം ചൈവ നരോത്തമം |
ദേവീം സരസ്വതീം വ്യാസം തതോ ജയമുദീരയേത് || 4 ||

മുനയഃ സാധു പുഷ്ടോഽഹം ഭവദ്ഭിർലോകമംഗലം |
യത്കൃതഃ കൃഷ്ണസമ്പ്രശ്നോ യേനാത്മാ സുപ്രസീദതി || 5 ||

സ വൈ പുംസാം പരോ ധർമ്മോ
 യതോ ഭക്തിരധോക്ഷജേ |
 അഹൈതുകൃപ്രതിഹതാ
 യയാജ്ഞാ സമ്പ്രസീദതി || 6 ||

വാസുദേവേ ഭഗവതി ഭക്തിയോഗഃ പ്രയോജിതഃ |
 ജനയത്യാശു വൈരാഗ്യം ജ്ഞാനം ച യദഹൈതുകം || 7 ||

ധർമഃ സ്വനുഷ്ഠിതഃ പുംസാം വിഷ്വക്സേനകമാസു യഃ |
 നോത്പാദയേദ്യദി രതിം ശ്രമ ഏവ ഹി കേവലം || 8 ||

ധർമസ്യ ഹ്യാപവർഗ്യസ്യ നാർഥോർത്ഥായോപകൽപതേ |
 നാർഥസ്യ ധർമ്മൈകാന്തസ്യ കാമോ ലാഭായ ഹി സ്മൃതഃ || 9 ||

കാമസ്യ നേന്ദ്രിയപ്രീതിർലാഭോ ജീവേത യാവതാ |
 ജീവസ്യ തത്ത്വജിജ്ഞാസാ നാർഥോ യശ്ചൈഹ കർമ്മഭിഃ || 10 ||

വദന്തി തത്തത്ത്വവിദസ്തത്ത്വം യജ്ജ്ഞാനമദ്വയം |
 ബ്രഹ്മേതി പരമാത്മേതി ഭഗവാനിതി ശബ്ദ്യതേ || 11 ||

തച്ഛുദ്യധാനാ മൂനയോ ജ്ഞാനവൈരാഗ്യയുക്തയാ |
 പശ്യന്ത്യാത്മനി ചാത്മാനം ഭക്ത്യാ ശ്രുതഗൃഹീതയാ || 12 ||

അതഃ പുംഭിർദ്വിജശ്രേഷ്ഠാ വർണാശ്രമവിഭാഗശഃ |
 സ്വനുഷ്ഠിതസ്യ ധർമസ്യ സംസിദ്ധിർഹരിതോഷണം || 13 ||

തസ്മാദേകേന മനസാ ഭഗവാൻ സാത്വതാം പതിഃ |
 ശ്രോതവ്യഃ കീർത്തിതവ്യശ്ച ധ്യേയഃ പൂജ്യശ്ച നിത്യദാ || 14 ||

യദനുധ്യാസിനാ യുക്താഃ കർമഗ്രന്ഥിനിബന്ധനം |
 ഛിന്നന്തി കോവിദാസ്തസ്യ കോ ന കുർയാത്കുമാരതിം || 15 ||

ശുശ്രൂഷോഃ ശ്രദ്ധാനസ്യ വാസുദേവകുമാരുചിഃ |
സ്യാൻമഹത്തേവയാ വിപ്രാഃ പുണ്യതീർഥനിഷേവണാത് || 16 ||

ശുൺവതാം സ്വകഥാം കൃഷ്ണഃ പുണ്യശ്രവണകീർതനഃ |
ഹൃദ്യന്തഃസ്ഥോ ഹൃദ്രാണി വിധൂനോതി സുഹൃത്സതാം || 17 ||

നഷ്ടപ്രായേഷ്വഭദ്രേഷു നിത്യം ഭാഗവതസേവയാ |
ഭഗവത്യുത്തമശ്ലോകേ ഭക്തിർഭവതി നൈഷ്ഠികീ || 18 ||

തദാ രജസ്തമോഭാവാഃ കാമലോഭാദയശ്ച യേ |
ചേത ഏതൈരനാവിധം സ്ഥിതം സത്തേ പ്രസീദതി || 19 ||

ഏവം പ്രസന്നമനസോ ഭഗവദ്ഭക്തിയോഗതഃ |
ഭഗവത്തത്ത്വവിജ്ഞാനം മുക്തസംഗസ്യ ജായതേ || 20 ||

ഭിദ്യതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥിശ്ചരിദ്യന്തേ സർവസംശയാഃ |
ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യ കർമാണി ദൃഷ്ട ഏവാത്മനീശ്വരേ || 21 ||

അതോ വൈ കവയോ നിത്യം ഭക്തിം പരമയാ മുദാ |
വാസുദേവേ ഭഗവതി കുർവന്ത്യാത്മപ്രസാദനീം || 22 ||

സത്തം രജസ്തമ ഇതി പ്രകൃതേർഗുണാസ്തൈ -
ര്യുക്തഃ പരഃ പുരുഷ ഏക ഇഹാസ്യ ധത്തേ |
സ്ഥിത്യാദയേ ഹരിവിരിഞ്ചിഹരേതി സംജ്ഞാഃ
ശ്രോയാംസി തത്ര ഖലു സത്തത്നോർനൂണാം സ്യുഃ || 23 ||

പാർഥിവാദാരൂണോ ധൂമസ്തസ്മാദഗ്നിസ്ത്രയീമയഃ |
തമസസ്തു രജസ്തസ്മാത്സത്തം യദ്ബ്രഹ്മദർശനം || 24 ||

ഭേജിരേ മൂനയോഽിമാഗ്രേ ഭഗവന്തമധോക്ഷജം |
സത്തം വിശുദ്ധം ക്ഷേമായ കൽപന്തേ യേനൂ താനിഹ || 25 ||

മുമുക്ഷുവോ ഘോരരൂപാൻ ഹിത്വാ ഭൂതപതീനമ |
നാരായണകലാഃ ശാന്താ ഭജന്തി ഹ്യനസൂയവഃ || 26 ||

രജസ്തമഃപ്രകൃതയഃ സമശീലാ ഭജന്തി വൈ |
പിതൃഭൂതപ്രജേഷാദീൻ ശ്രിയൈശ്ചര്യപ്രജേഷസവഃ || 27 ||

വാസുദേവപരാ വേദാ വാസുദേവപരാ മഖാഃ |
വാസുദേവപരാ യോഗാ വാസുദേവപരാഃ ക്രിയാഃ || 28 ||

വാസുദേവപരം ജ്ഞാനം വാസുദേവപരം തപഃ |
വാസുദേവപരോ ധർമോ വാസുദേവപരാ ഗതിഃ || 29 ||

സ ഏവേദം സസർജാഗ്രേ ഭഗവാനാത്മമായയാ |
സദസദ്രൂപയാ ചാസൗ ഗുണമയ്യാഗുണോ വിഭുഃ || 30 ||

തയാ വിലസിതേഷ്ചേഷു ഗുണേഷു ഗുണവാനിവ |
അന്തഃപ്രവിഷ്ട ആഭാതി വിജ്ഞാനേന വിജ്യംഭിതഃ || 31 ||

യഥാ ഹൃവഹിതോ വഹ്നിർദാരുഷ്ചേകഃ സ്വയോനിഷു |
നാനേവ ഭാതി വിശ്വാത്മാ ഭൂതേഷു ച തഥാ പുമാൻ || 32 ||

അസൗ ഗുണമയൈർഭാവൈർബ് -
ഹൃതസൂക്ഷ്മേന്ദ്രിയാത്മഭിഃ |
സ്വനിർമിതേഷു നിർവിഷ്ടോ
ഭുക്തേ ഭൂതേഷു തദ്ഗുണാൻ || 33 ||

ഭാവയത്യേഷ സത്തേന ലോകാൻ വൈ ലോകഭാവനഃ |
ലീലാവതാരാനുരതോ ദേവതിര്യങ്നരാദിഷു || 34 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
പ്രഥമസ്കന്ധേ നൈമിഷീയോപാഖ്യാനേ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||